

0-6 Yaş çocuğu olan ebeveynlerin babalık rolüne ilişkin görüşleri

The opinions of parents who have children between the ages of 0-6 about fatherhood role

Fatma Ünal¹

Emine Ela Kök²

Received Date: 30 / 09 / 2015

Accepted Date: 04/ 12/ 2015

Öz

Yapılan bu çalışma ile erken çocukluk döneminde (0-6 yaş) çocuğu olan ebeveynlerin babalık rolüne ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Antalya ilinde yaşayan ebeveynlerden gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya katılan 0-6 yaşında çocuğu olan anne ve babalar oluşturmaktadır. Araştırma olgu bilim deseninde nitel bir çalışmadır. Araştırmaya katılan anne ve babalarla yüz yüze bireysel görüşmeler yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular ile pilot uygulama yapılmış ve soruların işlevselliğine bakılmıştır. Pilot uygulamanın ardından görüşme formuna son şekli verilerek katılımcılara uygulanmıştır. Elde edilen veriler kodlanmış ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular ebeveynlerin, babanın çocuğun gelişimindeki rolüne ilişkin görüşlerinin incelenmesi, babanın çocuğun bakımına katılımı ile ilgili görüşlerinin incelenmesi, babanın çocuğun eğitimindeki rolüne ilişkin görüşlerinin incelenmesi ile anne ve babaların, babalık rolüne ilişkin görüşlerinin farklılık ve benzerliklerini ortaya koyması bakımından önemlidir.

Anahtar sözcükler: Babalık rolü; Ebeveyn; Baba; Erken çocukluk dönemi.

Abstract

The purpose of this study is to examine parents who have children between the ages of 0-6 about fatherhood role. This research comprises voluntary mothers and fathers having children between the ages of 0-6 who live in Antalya. The design of this study is a qualitative phenomenological research in nature. Interviews were made with voluntary mothers and fathers within this research. Data collection was done through a semi-structured interview form. A pilot study was done with the interview form also functionalities of questions were checked. After the pilot study, the interview form was created and applied to the participants. The data obtained was coded and analyzed through content analysis. The findings obtained are significant both in term of analysing the views of parents about the role of father on child development, the role of father on childcare, the role of father on child training and revealing the similarities and differences of parents' views on the role of fatherhood.

Keywords: Fatherhood role; Parent; Father; Early childhood period.

1. Giriş

Toplumun aktardığı değerlerden etkilenen roller arasında anne olma ve baba olma rolleri de yer almaktadır. 'Erkek olma', 'kadın olma' kavramı çerçevesinde tanımlanan her türlü davranıştan, duygudan, hoşgörüden, eylemden kaçınma olarak algılanmaktadır. Bu nedenle 'erkek olma' ve 'kadın olma' kavramlarının biyolojik farklılıklardan çok, toplumun aktardığı değerler ve rollerle ilgili olduğu söylenebilir. Geleneksel toplumlarda yüzyıllar boyunca çocuk bakımının yalnızca kadına ait bir sorumluluk olarak görülmesi, erkeklerin evine, ailesine, çocuğuna ilişkin ola-

¹ Assoc. Prof. Dr., Akdeniz University, ANTALYA/TURKEY, funal@akdeniz.edu.tr

² Res. Asst., Akdeniz University, ANTALYA/TURKEY, elakok@akdeniz.edu.tr

Ünal, F., Kök, E. E. (2015). The opinions of parents who have children between the ages of 0-6 about fatherhood. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1142-1153.

rak toplumun yüklediği sorumluluklar dışında, çocuğun bakımı, eğitimi gibi sorumlulukları üstlenmemesiyle sonuçlandırıldığı görülmektedir. Barnett ve Baruch (1988), bazı babaların ailelerini ekonomik olarak destekledikleri için sorumluluklarını yerine getirdiklerini düşündüğünü ifade etmektedir. Bununla birlikte, toplumsal hayatın getirdiği değişimlerin babalık rolünü de değiştirdiği görülmektedir.

Basow (1992), endüstrileşme ve kentleşmenin artmasıyla birlikte para kazanmanın güçleşmesi, annenin evde oturup çocuk baktığı, babanın ekonomik geçim sağlayıcı olduğu geleneksel aile yapısına bağlı kalmayı zorlaştırdığına vurgu yapmaktadır. Coltrane (1995) ise bu durumla ilgili görüşlerini, ekonomik gücüyle beraber karar sürecine katılan kadının, kocasından ev işi ve çocuk bakımı görevlerini paylaşmayı talep eder hale gelmesi şeklinde belirtmektedir. Bunlarla ilişkili olarak babaların, geçmişte temelleri atılan babalık rolü yerine çağın değerlerinden kaynaklanan bir babalık rolünü benimsedikleri görülmektedir. Harris ve Morgan (1991), yeni gelişen bu babalık rolünü, geleneksel baba rolüyle anne rolünün melezi olarak tanımlamaktadır. Babalık rolüne ilişkin bu değişim, konuya yönelik bilimsel ilgiyi artırmaktadır. Farklı ülkelerde yapılan araştırma sonuçlarında da babalık rolündeki değişime vurgu yapılmaktadır. Jacson (1987) yaptığı çalışmada, İngiltere’de erkek ebeveynlerin çocuklarına karşı sevecen duygular göstermelerine ve bakımlarıyla ilgilenmelerine yönelik toplumsal kabulün arttığını belirtmektedir. Mussang (1987), İsveç toplumunda süregelen babalık rolünün doğasında değişimler olduğuna işaret etmektedir. Ho ve Kong (1984), Çinli babalar üzerinde yaptıkları çalışmada, yaşlı babalarda geçmiş alışkanlıkların hala güçlü olmasına karşın, genç babaların geleneksel otoriter baba rolünden ayrıldığını ve çocuk bakımına daha çok katıldığını ifade etmektedir. Entwisle ve Doering (1988), ABD’de 1980’li yılların sonunda cinsiyet rollerinin değişmesiyle birlikte bu rollere ilişkin beklentilerin de değiştiğini vurgulamaktadır. Türkiye’de ise, babanın çocuk gelişimi ve eğitimindeki önemi üzerinde durulduğu çalışmaların sayısı artmakta ve babalar, çocuklarının gelişimlerine ve eğitimlerine aktif katılımında bulunmaya teşvik edilmektedir. Ögüt’ün (1998) üst ve orta sosyoekonomik düzeyden Türk babalarının çocuklarıyla nasıl ilgilendiklerini incelediği araştırma sonuçları, çocuğun yaşamının çeşitli yönlerine ilişkin olarak esas sorumluluğu annelerin üstlendiğini, babaların ise, özellikle çocuğun günlük bakımı ile ilgili olarak tek başına pek az sorumluluk aldığını göstermektedir. Ayrıca babaların en az yer aldığı etkinliğin çocuğun günlük bakımına katılmak olduğuna işaret etmektedir.

Bu araştırma, 0-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin babalık rolüne ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla planlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, 0-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin baba olma kavramına, çocuğun gelişiminde babanın rolüne, çocuğun eğitiminde babanın rolüne, çocuğun bakımında babanın rolüne ve anne-baba olmaya ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik sorulara yanıt aranmaktadır.

2. Yöntem

Araştırmaya katılan ebeveynler var olan koşullarına herhangi bir müdahale yapılmadan var olduğu gibi betimlendiklerinden; araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir (Karasar, 2014). Ebeveynler araştırmacılar tarafından yüz yüze yapılan bireysel görüşmelerde görüşlerini ifade etmişlerdir. Bu görüşler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemiyle çözümlendiği için araştırma nitel bir araştırma özelliği taşımaktadır. Araştırmaya katılım sağlayan ebeveynler tarafından tanımlanmış baba rolüyle ilgili bireylerin yaşadığı deneyimler betimlendiği için araştırma olgubilim deseninde bir durum çalışmasıdır (Creswell, 2013). Nitel araştırma te-

melli çalışmalarda sayılar yoluyla genellemeler amaçlanmamaktadır. Dolayısıyla yapılan araştırmada genelleme kaygısından uzak, probleme ilişkin betimsel ve gerçekçi bir çerçeve elde edilmeye çalışılmıştır. Genelleme araştırma yönteminin amacı olmadığından elde edilen verilerden ulaşılan sonuçlar araştırmaya katılan annelerin ve babaların görüşleriyle sınırlıdır. Yıldırım ve Şimşek'in (1999) vurgu yaptığı gibi nitel araştırmalarda elde edilen sonuçların geçerlilik ve güvenilirliğini sağlamak için veriler mümkün olduğunca detaylı ve doğrudan alıntılara yer verilerek tanıtılmaktadır. Dolayısıyla yapılan bu araştırmada da verilerin doğrudan alıntılarla verilmesine özen gösterilmiştir.

2.1. Çalışma grubu

Araştırma problemine dayalı olarak çalışma grubunun seçilmesinden dolayı bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Merriam, 1998). Araştırmaya Antalya il merkezinde yaşayan, 0-6 yaş aralığında çocuğu olan 16 gönüllü ebeveyn (8 anne, 8 baba) katılmıştır. Ebeveynlerin yaklaşık %69'u (3 anne, 8 baba) çalışmaktadır. Ebeveynlerin yaşları 25-30 arasında değişmektedir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin tamamının bir çocuğu vardır.

2.2. Veri toplama aracı

Araştırma kapsamında veri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış iki farklı görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formlarından birincisi, babalık rolüne ilişkin babaların görüşlerini belirlemeye yöneliktir. Bu görüşme formunda babalara 7 soru yöneltilmiştir. Görüşme formlarından ikincisinde, annelerin babalık rolüne yönelik görüşlerini belirlemeye yönelik 6 soru yer almaktadır. Görüşme formlarında yer alan sorular bir uzmanla birlikte değerlendirilmiştir. Soruların işlevselliğini test etmek amacıyla pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamanın ardından görüşme formlarına son şekli verilmiştir. Ebeveynlere kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı ve görüşme formlarında yer alan sorulara verecekleri yanıtların araştırma çerçevesi dışında kullanılmayacağı bilgileri verilerek, katılımcıların görüşme sorularına ilişkin düşüncelerini rahat bir şekilde ifade edebilecekleri ortam yaratılmıştır. Görüşmelerin kayıt altına alınması konusunda ebeveynlerden izin alınmıştır.

2.3. Verilerin analizi

Görüşme kayıtlarından elde edilen veriler öncelikle yazılı metin haline çevrilmiş, daha sonra nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Görüşme kayıtlarından elde edilen ebeveyn görüşleri birbirleriyle kıyaslanmış ve ortak kategoriler ve alt kategoriler tespit edilmiştir. Bu işlem sonucunda 5 ana kategori belirlenmiştir. Bu ana kategoriler, "baba olma" kavramı, babanın çocuğun gelişimindeki rolü, babanın çocuğun eğitimindeki rolü, babanın çocuğun bakımındaki rolü ve anne olma ile baba olma arasındaki fark şeklindedir. Kategori ve kodlama işlemlerinin güvenilirliğini artırmak amacıyla kategoriler ve kodlamalar araştırmacılar tarafından ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Daha sonra kategoriler arası uyum değerlendirilmesi yapılmış ve karşılaşılan farklılıklar üzerinde tartışılarak anlaşmazlıklar giderilmiştir. Kategori ve kodlamalar yüksek oranda ortak bir anlaşma sağlanarak belirlenmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan anne ve babaların cevaplarının analizinden elde edilen bulgular yer almaktadır. Sonuçların daha iyi anlaşılıp yorumlanabilmesi, araştırmanın iç geçerliliğinin artması açısından anne ve babaların cevaplarından doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Ünal, F., Kök, E. E. (2015). The opinions of parents who have children between the ages of 0-6 about fatherhood. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1142-1153.

Tablo 1. “Baba olma” kavramına ilişkin baba görüşleri

Kategori	Kodlar	N
“Baba olma” kavramı	Sorumluluk	6
	Örnek olma	1
	Dönüm noktası	1
	En güzel duygu	1

Babalardan bazıları “baba olma” kavramına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(B6) “*Bitmeyen sorumluluk demektir*”.

(B7) “*Hayatının dönüm noktası demek*”.

Tablo 2. “Baba olma” kavramına ilişkin anne görüşleri

Kategori	Kodlar	N
“Baba olma” kavramı	Sorumluluk	4
	Koruma	2
	Evi geçindirme	2

Annelerden bazıları “baba olma” kavramına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(A3) “*Çalışmaktır, evini geçindirmektir*”.

(A6) “*Baba olmak, sorumluluktur*”.

Tablo 1 ve 2 ‘de görüldüğü gibi ebeveynler baba olmayı; “sorumluluk”, “örnek olma”, “koruma”, “evi geçindirme”, “hayatın dönüm noktası” ve “en güzel duygu” olarak tanımlamaktadır. Ebeveynlerden gelen yanıtların, Türk kültürünün barındırdığı ataerkil yapının izlerini taşıdığı görülmektedir. Ebeveynlerin bir kısmının aileyi koruma, evi geçindirme gibi görevleri baba olmanın gerekliliği olarak gördüğü söylenebilir. Özellikle annelerden gelen yanıtlarda, baba olmanın “sorumluluk”, koruma”, “evi geçindirme”den öte gitmeyen geleneksel roller barındırdığı görülmektedir. Ancak babalardan bir kısmı baba olmanın hayatlarının en güzel duygusu ve dönüm noktası olduğunu ifade etmektedir. Baba olmayı sadece çocuğunun ve ailesinin ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak, çocuğunu belli bir disiplin altına almak olarak algılamayan, ataerkil yapıdan farklı olarak bu rolü çocuğuyla yakından ilgilenmek, çocuğunun bakımına katılmak olarak algılayan babalar çocuklarının yaşamlarına daha aktif katılmaktadır. Türk kültüründe yer alan ataerkil yapının yansımalarının yasalarda da yer aldığı görülmektedir. Türk Medeni Kanunu’nun 152. Maddesinde yer alan ‘Aile reisi kocadır.’ hükmü 1 Ocak 2002 tarihinde değiştirilmiştir. Bu madde yerini ‘Evlilik birliğini eşler beraber yönetirler.’ hükmüne bırakmıştır (Karal ve Aydemir, 2012). Sadece kanun hükümlerinde değil, toplum içerisinde nesilden nesile aktarılan atasözlerinde de babanın aile içindeki rolüne işaret edilmektedir. Örneğin, ‘Anne gezindiğin bağ, baba yaslandığın dağdır.’ atasözü aileyi koruma, evi geçindirme, çocuğuna destek verme gibi görevlerin babaya ait olduğuna vurgu yapmaktadır.

Tablo 3. Çocuğun gelişiminde babanın rolüne ilişkin baba görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Çocuğun gelişimi	Sevgi-güven veren	1
	Maddi-manevi destek sağlayan	2
	İlgilenen-zaman geçiren	1
	Eşine destek olan	2
	Model olan	2
	Yönlendirici	2

Babalardan bazıları çocuğun gelişiminde babanın rolüne ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(B3) “*Maddi olarak tüm sorumlulukları üstleniyorum. Bunun yanında manevi olarak da destekliyorum elbette. Gelişimin de annenin daha önemli ve daha büyük sorumluluğu olduğunu düşünüyorum.*”

(B7) “*Ona model olduğumu biliyorum. Bu yüzden ona iyi örnek olmaya çalışıyorum.*”

Tablo 4. Çocuğun gelişiminde babanın rolüne ilişkin anne görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Çocuğun gelişimi	Sevgi-güven veren	4
	Maddi-manevi destek sağlayan	1
	İlgilenen-zaman geçiren	3
	Tüm gelişimi destekleyen	3
	Çocuğunun yanında olduğunu hissettiren	1

Annelerden bazıları çocuğun gelişiminde babanın rolüne ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(A1) “*Baba sevgisinin çocuğun özgüvenin gelişiminde önemli olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden bir baba çocuğuna sevgisini gösterebilmeli.*”

(A8) “*Çocuğa sevgiyi baba öğretir. Bir baba çocuğunu sever ona zaman ayırarak onunla oyunlar oynarsa çocuk daha sevgi dolu ve kendine güvenen bir birey olur.*”

Tablo 3 ve 4 incelendiğinde, anne ve babaların çocuğun gelişiminde babanın rolüne ilişkin farklı görüşlere sahip olduğu görülmektedir. Tablolarda görüldüğü gibi ebeveynler babanın çocuğun gelişimindeki rolünü; “yönlendirici”, “sevgi-güven veren”, “maddi-manevi destek sağlayan”, “ilgilenen-zaman geçiren”, “eşine destek olan”, “model olan”, “tüm gelişimi destekleyen”, “çocuğunun yanında olduğunu hissettiren” şeklinde ifade etmektedirler. Babalar çocuğun gelişimindeki kendi rolünü “yönlendirici”, “eşine destek olan”, “model olan” olarak tanımlamaktadır. Anneler ise babalardan farklı olarak babaların “tüm gelişimi destekleyen” ve “çocuğunun yanında olduğunu hissettiren” rollerde olduğunu ifade etmektedir. Anne ve babalar, babaların çocuğun gelişiminde babanın rolüne ilişkin olarak “sevgi-güven veren”, “maddi-manevi destek sağlayan”, “ilgilenen-zaman geçiren” rollere sahip olduğu konusunda ise aynı görüşü paylaşmaktadır. “Babalık” konusunda çalışmalar yapan Lamb (1997), çocukların babalarıyla yakın ve sıcak ilişkilerinin olması durumunda psikolojik olarak daha uyumlu olduklarını, okulda daha başarılı olduklarını, daha az antisosyal davranışlarda bulduklarını ve yaşam boyunca akranlarıyla daha iyi ilişkiler kurduklarını belirtmektedir. Çocuğun büyümesinde ve sağlıklı gelişiminde baba önemli bir rol üstlenmektedir. Etkin bir baba rolünün, çocuğun her türlü gelişimini olumlu yönde etkilediği, babasından ilgi ve sevgi gören çocukların arkadaşları ile ilişkilerinde daha uyumlu, liderlik özellikleri gelişmiş, yetenekleri artmış çocuklar olduğu ifade edilmektedir (Çatıkkaş, 2008).

Tablo 5. Çocuğun eğitiminde babanın rolüne ilişkin baba görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Çocuğun eğitimi	Disiplin uygulayan	1
	Maddi destek	2
	Oyun oynayan-vakit geçiren	2
	Çocuğun tüm sorularına cevap veren	3
	Birlikte öğrenen	1
	Destek vermeyen	1

Ünal, F., Kök, E. E. (2015). The opinions of parents who have children between the ages of 0-6 about fatherhood. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1142-1153.

Babalardan bazıları çocuğun eğitiminde babanın rolüne ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(B3) “*Ona maddi olarak destek oluyorum. Onun istekleri için çalışıyorum. Daha iyi eğitim, daha iyi kitaplar alabilmek için.*”

(B8) “*Sağlayamıyorum. İş yoğunluğum nedeniyle sorumlulukların birçoğunu annesi üstleniyor.*”

Tablo 6. Çocuğun eğitiminde babanın rolüne ilişkin anne görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Çocuğun eğitimi	Disiplin uygulayan	1
	Maddi destek	1
	Oyun oynayan-vakit geçiren	1
	Çocuğun tüm sorularına cevap veren	1
	Destek sağlayan-rehberlik eden	2
	Model olan	1
	Aileyi eğiten	2

Annelerden bazıları çocuğun eğitiminde babanın rolüne ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(A1) “*Babanın varlığı çocuğun eğitiminde disiplin demektir. Bana göre eğitim disiplin işidir ve ev ortamında baba eğitimle ilgili disiplini sağlayan kişidir.*”

(A3) “*Baba aile içi eğitimi veren kişidir. Baba çocuktan gelen her soruya yanıt vermelidir.*”

Tablo 5 ve 6’da görüldüğü gibi ebeveynler babanın çocuğun eğitimindeki rolünü; “disiplin uygulayan”, “maddi destek”, “oyun oynayan-vakit geçiren”, “birlikte öğrenen”, “çocuğun tüm sorularına cevap veren”, “destek vermeyen”, “destek sağlayan-rehberlik eden”, “model olan”, “aileyi eğiten” şeklinde tanımlamaktadır. Anne ve babaların, babanın çocuğun eğitimindeki rolü ile ilgili olarak “disiplin uygulayan”, “maddi destek”, “oyun oynayan-vakit geçiren”, “çocuğun tüm sorularına cevap veren” olduğu konusunda benzer görüşe sahip oldukları görülmektedir. Babalar kendi rollerini “birlikte öğrenen” olarak da tanımlamaktadır. Anneler ise babalardan farklı olarak, “destek sağlayan-rehberlik eden”, “model olan” ve “aileyi eğiten” rollerde babaların çocuğun eğitimine katkı sağladığını düşündüklerini belirtmişlerdir.

Geleneksel Türk aile yapısında, çocuğun eğitimi ve bakımı görevinden genellikle anneler sorumlu tutulmakta, çocuğun eğitiminde ve çocukla iletişimde annenin önemine vurgu yapılmaktadır. Ancak baba-çocuk arasındaki iletişim ve babanın çocuğun eğitimindeki önemi geri planda tutulmaktadır. Yörükoğlu (1993) çocuğun, kitapların yazmadığı, öğretmenlerinin öğretmediği pek çok yaşam bilgisini babadan öğrenmekte olduğuna dikkat çekmektedir. Çocuğun babadan pek çok yaşam becerisini öğrendiğine vurgu yapan bir atasözünde de bu durum cinsiyete dayalı olarak şu şekilde ifade edilmektedir. “Oğlan atadan öğrenir sofrayı açmayı, kız anadan öğrenir biçki biçmeyi”.

Tezel ve Özbey (2009), okulöncesi eğitim programlarında uygulanan aile katılım çalışmalarında baba katılımının yeri ve önemi üzerine yaptıkları araştırmada; babaların çocukları ile oynamaktan hoşlansalar da okuldaki etkinliklere katılmaktan sıkıldıklarını ya da zamanları olmadığını belirttiklerini, babaların çocuklarıyla sıcak ilişkiler kurarak çocuklarının eğitimlerine aktif bir şe-

kilde katıldıklarında, çocukların kendine güvenlerinin arttığını, okulda daha çok başarı sağladıklarını, akranları ile daha sağlıklı ilişkiler kurduklarını, cinsiyet rollerinin daha sağlıklı geliştiğini ve ekonomik kaynakları daha iyi kullanabilme becerisine sahip olduklarını ifade etmektedir.

Tablo 7. Çocuğun bakımında babanın rolüne ilişkin baba görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Çocuğun bakımı	Sorumluluk üstlenen	7
	Sorumluluk üstlenmeyen	1

Babalardan bazıları çocuğun bakımında babanın rolüne ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(B4) “Çok fazla sorumluluk üstlenmiyorum. Bu konuda daha çok anneye destekçiyim.”

(B6) “Uyutmak dışında tüm bakım işlerini eşimle birlikte yapıyoruz.”

Tablo 8. Çocuğun bakımında babanın rolüne ilişkin anne görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Çocuğun bakımı	Sorumluluk üstlenen	3
	Vakit geçiren	2
	Maddi-manevi destek sağlayan	5
	Sevgi-güven veren	2

Annelerden bazıları çocuğun bakımında babanın rolüne ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(A4) “Ailesi ile daha çok vakit geçirmesi.”

(A5) “Çocuğuma iyi bir gelecek vermesini, onun sağlığını düşünmesini, onu mutlu etmesini isterim, başka bir şey istemem.”

Tablo 7 ve 8’de görüldüğü gibi ebeveynler babanın çocuğun bakımındaki rolünü; “sorumluluk üstlenen”, “sorumluluk üstlenmeyen”, “maddi-manevi destek”, “vakit geçiren”, “sevgi-güven veren” olarak belirtmektedir. Anne ve babaların, babaların çocuğun bakımındaki rolleri hakkındaki görüşleri “sorumluluk üstlenme” noktasında birleşmektedir. Bir babanın ise, “sorumluluk üstlenmeyen” yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. Anneler bakımla ilgili babalardan bekledikleri rolleri, “maddi-manevi destek sağlayan”, vakit geçiren”, “sevgi-güven veren” şeklinde belirtmektedir. Bu beklentiler, annelerin geleneksel yapıda ifade edilen, çocukların bakım sorumluluğunun annelerin görevi olduğu yönündeki görüşle paralel olarak bakım sorumluluğunu kendilerinin görevi olarak gördüklerini ortaya koymaktadır.

Baba ile bebek bağlanmasının sağlıklı gelişebilmesi için babanın ilk bir yıl içerisinde bebeğin bakımına katılması önemlidir. Ancak babaya yüklenen geleneksel roller, toplum beklentileri ve kültürel yapı, babanın çocuğun bakımına katılma tutumunu etkilemektedir. Harrington, Deussen ve Humberd (2011) babaların çalışan (maddi destek) ve bakım veren rollerini karşılaştırdıkları çalışmada, 1000 çalışan baba ile görüşme yapılmıştır. Çalışmaya katılan babalardan %64’ü babaların çocuğun bakımına katılması gerektiğini belirtmiştir. Bu düşünceye sahip babalardan ise sadece %30’unun aktif olarak çocuklarının bakımını üstlendiği belirlenmiştir. Yine aynı çalışmada babaların çoğunluğunun ‘iyi baba’ olabilmek için, en yüksek puanı finansal desteğe, en düşük puanı ise bakıma katılmaya verdikleri görülmüştür. Ayrıca çalışmada, çağımızda hala çocuğun fiziksel bakımının anneye ait ve çocuğun ekonomik ihtiyaçlarını karşılamının kendilerinin birincil görevleri olduğunu düşünen babaların çoğunlukta olduğu ifade edilmektedir. Yürütülen bu

Ünal, F., Kök, E. E. (2015). The opinions of parents who have children between the ages of 0-6 about fatherhood. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1142-1153.

çalışmada babaların büyük kısmının çocuğun bakımına ilişkin sorumluluk üstlendiklerini belirttikleri görülmüştür. Ancak üstlendiklerini belirttikleri sorumlulukların uygulamaya nasıl yansıdığı bilinmemektedir.

Tablo 9. Anne ve baba olmanın farkına ilişkin baba görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Anne ve baba olmanın farkı	Fark var	7
	Fark yok	1

Babalardan bazıları anne ve baba olmanın farkına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(B1) “Çok fark var. Anne, baba kadar disiplinli olamıyor. Anne manevi olarak daha önemli baba ise maddi sorumlulukları üstleniyor.”

(B5) “Bence anne ile baba arasında fark yoktur. Sorumlulukları ve görevleri eşittir.”

Tablo 10. Anne ve baba olmanın farkına ilişkin anne görüşleri

Kategori	Kodlar	N
Anne ve baba olmanın farkı	Fark var	7
	Fark yok	1

Annelerden bazıları anne ve baba olmanın farkına ilişkin görüşlerini aşağıdaki biçimlerde ifade etmişlerdir:

(A1) “Baba devlet, anne millet. Devleti ayakta tutan da millet. Yani biz anneler ayakta tutuyoruz bir aileyi. Anne sevgi doludur, baba ise koruyucu ve gözetendir.”

(A5) “Anne çocuğun nefesi, baba ise kalbidir. İkisi arasında fark yoktur, eşitlerdir.”

Tablo 9 ve 10’da görüldüğü gibi ebeveynlerin çoğunluğu anne olma ile baba olma arasında fark olduğunu belirtmiştir. Bir ebeveyn ise, bir fark olmadığını, her iki ebeveynin de eşit olduğunu dile getirmiştir. Geary (2005), annelik ve babalık içgüdüleri olarak ifade edilen bu farkların dışında hamilelikle birlikte, erkekte ise doğumla birlikte başladığını ifade etmektedir. Toplumsal yapıya, kültüre, gelenek ve göreneklere göre erkek ve dişi arasındaki fedakârlık ve şefkat davranışında farklar ortaya çıkmaktadır. Genellikle babalık içgüdüleri arka planda kalmakla birlikte hayvanlar arasında şefkatli baba örnekleri de vardır. Örneğin, kanaryalarda ve kurtlarda, erkek eş, hem dişiyi hem de yavrusunu besler, aynı zamanda yavrularını da eğitmektedir. Çoğu ağaçkakanlarda ise dişi ve erkek gündüz kuluçka görevlerini ara ara değiştirmelerine rağmen gece yalnızca erkek ağaçkakanlar kuluçkaya yatmaktadır.

4. Sonuç ve öneriler

Geçmişten bugüne baba rolünün değişimine bakıldığında babaların günümüzde, çocuğuna karşı mesafeli ve katı bir tutum sergileyen “baba rolü” yerine, çocuğun bakımını eşiyile paylaşan “baba rolünü” benimsediği görülmektedir. Kadınların iş yaşamında yer almaya başlamasıyla oluşan bu rol, babaların çocuğun yaşamına daha aktif katılmasıyla sonuçlanmaktadır. Yapılan araştırma verileri ile babaların babalık kavramını tanımlarken geleneksel baba rolünden sıyrılarak anne ile birlikte çocuğun gelişiminde, bakımında, eğitiminde yer alan baba rolünü benimsedikleri görülmüştür. Bununla birlikte annelerin babalık kavramına ilişkin tanımlamaları geleneksel baba rolü tanımlamalarından öteye gitmemektedir. Çocuğun gelişiminde, eğitiminde, bakımında baba

rolüne ilişkin görüşlere bakıldığında babaların, kendi rolleriyle ilgili geleneksel rolleri benimsemek yerine, gelişen ve değişen dünyanın getirdiği yeni baba rolünü benimsemeye yönelik olarak annelere görece daha istekli oldukları görülmektedir. Babaların değişen baba rolünü benimseme konusundaki istekliliklerine rağmen anneler, eşlerinden geleneksel baba rolünü benimsemelerini ve geleneksel baba rolünün beraberinde getirdiği sorumlulukları yerine getirmelerini beklemektedir.

Tezel ve Özbey'in babalarla ilgili yaptığı çalışmaya göre (2007), babaların ev işleri, çocuk bakımı ve eğitimi konularında geçmişte olduğundan daha fazla sorumluluk üstlendikleri ve çocuklarıyla daha fazla vakit geçirdikleri görülmektedir. Ancak bu araştırma bulgularında ortaya çıkan annelerin daha geleneksel bakış açılarına ilişkin nedenlerin üzerinde durulması ve yapılacak çalışmalarla ortaya konulması önemli görülmektedir. Ayrıca babaların çocuğun gelişiminde, eğitiminde, bakımında benimsedikleri rolleri ile ilgili ortaya koydukları görüşlerini günlük yaşama nasıl aktardıkları bilinmemektedir. Babaların kendi rollerine ilişkin görüşlerini günlük yaşama nasıl aktardıkları konusunda gözleme dayalı araştırmalar yapılabilir. Ebeveynlerin babalık rolüne ilişkin görüşlerinin incelendiği bu çalışmanın yanı sıra çocukların da baba rolüne ilişkin görüşlerinin incelenmesi, çocukların dünyasındaki baba kavramını ortaya koyması açısından önemlidir. Bunların yanı sıra babalık rolünün yeterliliği ile ilgili, babaların çocuklarını yeterli biçimde destekleyip desteklemediklerini temel alan, babalık rolüne ilişkin görüşler ile uygulamaların nasıl gerçekleştirildiğine ilişkin çalışmaların yapılması konunun daha kapsamlı bir şekilde ele alınması açısından önemli görülmektedir.

Teşekkür

Araştırmacılarından Emine Ela KÖK, yurtiçi lisansüstü eğitim bursu desteğinden dolayı TÜBİTAK'a teşekkür eder.

Kaynakça

- Barnett, R. C. ve Baruch, G. K. (1987). Determinants of fathers' participation in family work. *Journal of Marriage and The Family*, 49, 29-40.
- Basow, S. A. (1992). *Gender: Stereotypes and toles* (3. baskı). California: Brooks/Cole.
- Coltrane, S. (1995). *Fatherhood contemporary theory, research and social policy*. W. Marsiglio. (Editör), *The future of fatherhood: Social, demographic and economic influence on men's family involvement*. California: Sage.
- Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (4.baskı). California: Sage Publications.
- Çatıkkaş, T. (2008). *Okul öncesi eğitime babaların katılım düzeyleri ile ilgili değişkenlerin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Entwisle, D. R. ve Doering, S. (1988). The emergent father role. *Journal of Sex Roles*, 18(3,4), 119-121.
- Geary, D. C. (2005). *The evolutionary psychology handbook*. D. M. Buss (Editör). *Evolution of paternal investment*. NewJersey: John Wiley & Sons.
- Harrington, B., Deusen, F. V. ve Humberd, B. (2011). The new dad: Caring, committed and conflicted. *The Fatherhood Study Phase II*.
- Harris, K. M. ve Morgan, S. P. (1991). Fathers, sons and daughters differential paternal involvement in parenting. *Journal of Marriage and The Family*, 53, 531-544.

Ünal, F., Kök, E. E. (2015). The opinions of parents who have children between the ages of 0-6 about fatherhood. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1142-1153.

- Ho, Y.F. ve Kong, T.K. (1984). Intergenerational comparison of child rearing attitudes on practices in Hong-Kong. *Development Psychology*, 20, 1004-1016.
- Jacson, S. (1987). The father's role: Cross cultural perspectives. M. E. Lamb (Editör), *Great Britain*. NewJersey: Erbaum.
- Karal, D. ve Aydemir, E. (2012). Türkiye'de kadına yönelik şiddet. Retrieved from <http://books.google.com/books>
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (26. baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Lamb, M. E. (1997). *Fathers and child development*. John Wiley and Sons: New York.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco, Jossey-Bass.
- Mussang, P. (1987). The father's role: cross-cultural perspectives. M. E. Lamb (Editör), *The changing role of Swedish father in Michael*. NewJersey: Erlbaum.
- Öğüt, Ü. (1998). *Üst ve orta sosyo-ekonomik statülü Türkiyeli babalardan bir örneklem dahilinde okulöncesi çağı çocukların yaş ve cinsiyeti ile annenin çalışma durumunun baba katılımına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi. İstanbul.
- Tezel Şahin, F. ve Özbey, S. (2007). Aile eğitim programlarına baba katılımının önemi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 18(1), 39-48.
- Tezel Şahin, F. ve Özbey, S. (2009). Okul öncesi eğitim programlarında uygulanan aile katılım çalışmalarında baba katılımının yeri ve önemi. *Aile ve Toplum*, Nisan-Haziran, 30-39.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yörükoğlu, A. (1993). *Çocuk ruh sağlığı* (18. baskı), İstanbul: Özgür.

Extended abstract in English

Family is an important factor in child development which begins before birth and continues after birth. Children are born with inheritable features received from their mother and father. Newborns first interactions are their mother and father. The studies which mostly focus on mothers, are important because of the role of the parents in a child's life. On the other hand, a few studies are about the importance of a father in a child's life. Lamb's study about fathers (1997) indicates that according to an increase in shared time between father and child, a father role is diversified. In traditional society, childcare has been the main responsibility of mother's for many centuries. In contrast with this, fathers have not taken on the responsibility of child rearing, they have taken on the responsibility which are described by the society. The society expects from father to earn money and support his family with money. Baruch (1988), in his study, indicates that many fathers think their responsibility ends economic support. Basow (1992) underlines the increasing industrialization and urbanization along with the difficulty in earning money. So woman has not stayed at home and looked after her children. The status of a woman has changed by that event. Women have started to work and earn money like their husbands. In this situation, society can not stick to a traditional family life. Harris and Morgan (1991) describes that this new developed a father role is a hybrid of motherhood and the traditional fatherhood.

The purpose of this study is to examine parents who have children between the ages of 0-6 about fatherhood role. In accordance with the purpose of this study, the questions asked were about the concept of being a father; the role of father in their child's life; and the differences between being a mother and being a father. The parents participating in this study described the situation without any intervention so that the study was conducted in a scanning model (Karasar, 2014). The design of this study is a qualitative phenomenological research in nature. This study is a case study in phenomenological design because the parents participating in this study described their own experience about fatherhood (Creswell, 2013). In this study, a purposive sampling scheme was used because of selecting study group according to problem of the study (Merriam, 1998). This research is comprised of 16 voluntary parents (8 mothers, 8 fathers) who have children between the ages of 0-6 and who live in Antalya. Approximately 69% of the parents (3 mothers and 8 fathers) are working. The ages of the parents vary between 25-30. And all parents participating in this study have only one child. Interviews were voluntary. Data collection was done through two semi-structured interview forms. One of these interview forms was developed to describe the father's view about fatherhood. In this interview, there were 7 questions to answer by the father. In the second interview, there were 6 questions to describe the mother's view about fatherhood. A pilot study was done with the interview and functionalities of questions were checked. After the pilot study, the interview forms were created and applied to the participants. The data obtained from call records was translated into written text. The data obtained was coded and analyzed through content analysis. The parents' views obtained were compared and categories and codes were identified. As a result of this process, 5 main categories were described. These main categories are: 1) the concept of being a father, 2) the role of the father in child development, 3) the role of the father on child training, 4) the role of the father on child care and 5) differences between being a mother and being a father. The categories and codes were evaluated separately by the researchers to increase the reliability of categories and codes. After this evaluation, the compliance assessment was done and disagreement on categories and codes were resolved by the researchers.

Ünal, F., Kök, E. E. (2015). The opinions of parents who have children between the ages of 0-6 about fatherhood. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1142-1153.

Some of the fathers' responses about the above asked questions were that the concept of being a father are: "a great sense of in my life", "a turning point in my life", "model" and "responsibility". On the other hand, mothers' views about the concept of being a father are: "responsibility", "a protector" and "bringing home the bread". The views of fathers about their role in child development are: "love and instilling confidence", "financial and moral support", "player-time spender", "supporter to his wife", "model" and "director". However, the views of mothers about the role of a father on child development are of "love and instilling confidence", "financial and moral supporter", "palyer-time spender", "supporter to all development" and "evoker to be with child". The fathers' views about their role on child training are: "discriplinarian", "financial supporter", "player-time spender", "responder to all questions", "co-learner" and "nonsupporter". Besides all these, the mothers' views about the role of father on child training are: "discriplinarian", " financial supporter", "player-time spender", "responder to all questions", "supporter guide", "model" and "edifier to the family". The views of fathers about the in role on child care are of "taking responsibility" and "not taking responsibility". In the meantime the views of mothers about the role of father on child care are "taking responsibility", "time spender", "financial and moral supporter" and "love and confidence giver". The majority of the parents (7 mothers and 7 fathers) mentioned that being mother and being father are different from each other. In contrast to this, two parents (they are a couple) described that both parents are equal and there is no difference between them. According to the findings obtained, fathers seem more willing to adopt a new fatherhood role according to the developing and changing world instead of accepting traditional fatherhood roles. In contrast to this finding, mothers want fathers to adopt to the traditional fatherhood role instead of accepting this developing and changing fatherhood role.